

Specimeno de la preĝo „Patro nia” kun laŭvorta traduko:

Padri di noi, ki star in syelo, noi volir ki nomi di ti star saluti. Noi volir ki il paisi di ti star kon noi, i ki ti lasar ki tuto il popolo fazer volo di ti na tera, syemi syemi ki nel syelo. Dar noi sempri pani di noi di kada jorno, i skuzar per noi li kulpa di noi, syemi syemi ki noi skuzar kwesto popolo ki fazer kulpa a noi. Non lasar noi tenir katibo pensyeri, ma tradir per noi di malu.

Patro de ni, kiu estas en ĉielo, ni volas ke la nomo de vi estu salutata. Ni volas ke la paco de vi estu kun ni, kaj ke vi lasu ke la tuta popolo faru volon de vi sur la tero, same kiel en la ĉielo. Donu [al] ni ĉiam panon de ni de ĉiu tago, kaj pardonu por ni la kulpon de ni, same kiel ni pardonas tiun ĉi popolon kiu faras kulpon al ni. Ne lasu nin teni malbonajn pensojn, sed forigu por ni la malbonon.

Pro la historia graveco de tiu ĉi lingvo, la termino *lingua franca* (“lingvafrankao”) estas ofte uzata kiel sinonimo por “interlingvo”, kiel atestas ekzemple la angla vikipedio:

“A lingua franca, also known as a bridge language, common language, trade language or vehicular language, is a language or dialect systematically (as opposed to occasionally, or casually) used to make communication possible between people who do not share a native language or dialect, particularly when it is a third language that is distinct from both native languages” (https://en.wikipedia.org/wiki/Lingua_franca).

Kiel ekzemploj de lingvafrankaoj estas menciataj i.a. eŭropdevenaj lingvoj angla, franca, hispana, rusa; aziaj lingvoj araba, ĉina kaj hebrea; afrikaj svahila, afrikansa kaj wolof; amerikaj keĉua kaj tupia.

4.3. Ekzemploj de anglecaj kreolaj lingvoj

Havajo. La indiĝenoj de la Havajaj insuloj parolis polinezian lingvon, kiu estis pli kaj pli superata de la angla, definitive kun la sukera monopolo de Usono en 1876 kaj la anekso de la insuloj en 1898. Por la laboro en sukerplantejoj venadis laboristoj el Ĉinio, Filipinoj, Japanio, Koreio, Portoriko kaj de aliloke – tiuj ĉi gastlaboristoj formis jam en la 17-a jarcento la plejmulton de la loĝantaro. Ili apenaŭ estis en kontakto kun la angloj, formantaj superan socian klason. Tial ilia komuna piĝino havis multajn variantojn laŭ la gepatraj lingvoj de la parolantoj, ekz. japanecan, filipinecan ktp. La sekva generacio akceptis kaj evoluigis tiun ĉi lingvon en *Hawaiian Creole*. (Ekzemplo: John-them stay cockroach the kaukau = John and his friends are stealing the food.)

Florido. La loka angleca kreola lingvo nomiĝas *Gullah* (la gulaa), parolata ankaŭ en marbordo de Georgio, Suda Karolino kaj en najbaraj insuloj. Ĝi ekestis el la piĝino uzata en la 17-a jarcento inter britaj koloniistoj kaj iliaj okcidentafrikaj sklavoj. Ties gepatraj lingvoj estis Ewe, Haussa, Yoruba, Ibo, Kikongo kaj aliaj. El Gullah eniris en lokan usonan anglan kelkaj lokaj esprimoj. La traduko de la Biblio en Gullah estas farita en la Suda Karolino. (Ekzemplo: Umachil’ nyamnyam fufu an t’ree roll-roun, but ‘e ain’t been satisfy = the child ate mush and three biscuits, but she wasn’t satisfied.)

Jamajko. Jamajka aŭ *Jagwa* kreola lingvo estas parolata aŭ komprenata sur la tuta insulo kaj science esplorata; en la loka universitato organiziĝas kreolistaj kongresoj. En la jaro 1901 eldoniĝis en Londono la pritrakto “Jamaican Talk”, sekvis “Jamaican Creole